

29.5.2002

2401/4/00

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Ilkka Rautio

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Riitta Länsisyrjä

PÄÄTÖS KANTELUUN ESITUTKINNAN TOIMITTAMISTA KOSKEVASSA ASIASSA

1

KANTELU

A on osoittanut eduskunnan oikeusasiamiehelle 30.10.2000 päivätyn kirjoituksen, jossa hän arvostelee Lappeenrannan kihlakunnan poliisilaitoksen menettelyä esitutkinnan toimittamisessa epäiltyä väärennystä koskevassa asiassa. A katsoo, että tutkinta on kestänyt kohtuuttoman kauan. Lisäksi hän arvostelee sitä, että poliisi ei ollut ryhtynyt välittömiin toimenpiteisiin hänen yksityistien tukkimista koskeneen ilmoituksensa johdosta.

3

RATKAISU

3.1

Epäillyn väärennysrikoksen esitutkinta

3.1.1

Tapahdumat

A teki 9.1.1998 Lappeenrannan kihlakunnan poliisilaitokselle rikosilmoituksen, jossa hän pyysi tutki-
maan, oliko Lappeenrannan kärjäoikeudelle annettu Kirvesniemen kalastuskunnan pöytäkirjanote
väärennetty.

Tutkinnanjohtajaksi asiaan määrättiin rikoskomisario B ja tutkijaksi vanhempi rikoskonstaapeli C.

Tutkinta aloitettiin ilmoituspäivänä, jolloin C kuulusteli A:ta asianomistajana.

Tutkinnanjohtajana toiminut B teki 30.11.1999 päätöksen tutkinnan keskeyttämisestä toistaiseksi.

Kun oikeusasiamiehen kansliasta oli kantelun johdosta otettu yhteyttä B:hen, B oli ottanut asian
tutkintaan ja kertomansa mukaan soittanut rikoksesta epäillyn asemaan merkitylle henkilölle. Tämän
jälkeen hän oli valmistanut pöytäkirjan ja pyytänyt syyttäjää tekemään asiasta esitutkintalain 4 a §:n
mukaisen päätöksen tutkinnan rajoittamisesta. Syyttäjä ei B:n mukaan ollut kuitenkaan tähän
suostunut, vaan oli kehottanut suorittamaan esitutkinnan loppuun.

Tämän johdosta rikoskomisario B kuuli 12.3.2001 yhtä henkilöä rikoksesta epäiltynä.

Esitutkimatapöytäkirja --- valmistui 13.3.2001 ja se lähetettiin syyttäjälle samana päivänä.

Lappeenrannan kihlakunnan syyttäjänviraston kihlakunnansyyttäjä --- teki 15.3.2001 päätöksen syyttämättä jättämisestä sillä perusteella, että rikoksesta ei ollut näyttöä.

3.1.2

Oikeusohjeet

Esitutkimatalain 2 §:n 1 momentin mukaan poliisin on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella on syytä epäillä, että rikos on tehty.

Esitutkimatalain 6 §:n mukaan esitutkinta on toimitettava ilman aiheetonta viivytystä. Esitutkimatalain 43 §:n mukaan esitutkinnan päätettyä asia on saatettava syyttäjän harkittavaksi. Esitutkinnan keskeyttämisestä on 43 §:n 2 momentin nojalla viipymättä ilmoitettava asianomistajalle ja esitutkinnassa asianosaisina kuulluille, jollei sitä ole pidettävä tarpeettomana.

Poliisilain 1 luvun 3 §:n mukaan poliisin tehtävät on hoidettava mahdollisemman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava tärkeysjärjestykseen.

3.1.3

Kannanotto

Esitutkinnan keskeyttäminen

Esitutkinnan toimittaminen asiassa kesti yhteensä vähän yli kolme vuotta. Käsittelyaikaa arvioitaessa on otettava huomioon, että tutkinnanjohtaja B oli asian oltua aktiivisessa tutkinnassa lähes kahden vuoden ajan tehnyt päätöksen tutkinnan keskeyttämisestä toistaiseksi.

Esitutkimatalaissa ei ole säännöksiä siitä, milloin esitutkintaviranomainen voi keskeyttää esitutkinnan toistaiseksi. Näin ollen keskeyttämisen asianmukaisuutta joudutaan arvioimaan menettelyn tarkoituksen perusteella.

Oikeuskirjallisuudessa on todettu, että käytännössä tutkinta voidaan keskeyttää sen vuoksi, että todistusaineisto jutun päättämiseksi on puutteellinen, eikä uutta todistusaineistoa ole heti odotettavissa. Keskeytynyttä tutkintaa tulee jatkaa viipymättä kun uutta todistusaineistoa on saatavissa. (Katso Helminen-Lehtola-Virolainen: Uusi esitutkimatalainsäädäntö, sivu 226).

B kertoo käyttäneensä keskeyttämistä poliisilain 1 luvun 3 §:ssä tarkoitetun asioiden tärkeysjärjestykseen asettamisen välineenä. Asia onkin otettu takaisin aktiiviseen tutkintaan vasta tämän kanteluasian yhteydessä esitetyn tiedustelun vuoksi.

Mielestäni tällöin on kuitenkin vaarana, että esitutkinta viivästyy, jos tutkinnan edistymisen seuranta työtilanteen parantuessa ei ole asianmukaisesti järjestetty. Asianosaisten oikeusturvan kannalta olisi erityisen tärkeää, että heille ilmoitettaisiin keskeyttämisestä siten kuin esitutkimatalain 43 §:n 2 momentissa säädetään. Saadun selvityksen mukaan keskeyttämisestä ei ole ilmoitettu A:lle, jolloin hänelle on jäänyt epäselväksi, miksi esitutkinta ei edennyt. Mielestäni B:n olisi tullut ilmoittaa päätöksestään A:lle.

Viivästyminen

Tutkittavien asioiden tärkeysjärjestykseen asettaminen on poliisilain mukaan mahdollista. Kantelussa mainittua asiaa ei mielestäni voida pitää laadultaan erityisen kiireellistä tutkintaa vaativana rikoksena. Kokonaiskestoajaa voidaan kuitenkin pitää asianomistajan kannalta melko pitkänä. Kysymys ei ollut laajasta eikä runsaasti toimenpiteitä vaativasta tutkinnasta, vaan tutkinta oli loppuun saatettavissa rikoksesta epäillyn kuulusteluihin ja muutaman asiakirjan hankkimisella.

Huomioon ottaen, että tutkinnan pitkään kesto on osaltaan vaikuttanut Lappeenrannan kihlakunnan poliisilaitoksen esitutkinnan ruuhkautuminen, kantelu ei anna minulle tältä osin aihetta muihin toimenpiteisiin kuin että saatan käsitykseni esitutkinnan keskeyttämisen perusteista ja päätöksestä ilmoittamisesta rikoskomisario B:n tietoon.

3.2

Ilmoitus tien tukkimisesta

Kantelija on osoittanut keskusrikospoliisille tutkintapyynnön, joka koskee yksityistien tukkimista. Kantelija arvostelee Lappeenrannan kihlakunnan poliisilaitoksen menettelyä siitä, etteivät paikalle kutsutut poliisit olleet välittömästi määränneet tien tukkeena olevia ajoneuvoja poistettavaksi.

Saadun selvityksen mukaan Lappeenrannan poliisilaitoksella oli kirjattu A:n ilmoituksesta kaksi merkintää ns. PÄIKE-rekisteriin. Tehtäväilmoitusten selosteiden mukaan A oli 27.10.2000 ilmoittanut, että hänen mökilleen johtava tie oli tahallisesti tukittu kivellä. Selosteen mukaan oli sovittu, että ilmoittaja soittaa asiasta aamulla B:lle, jolloin sovittaisiin tutkinnan aloittamisesta. A:n toisen ilmoituksen perusteella paikalle oli lähetetty partio, joka totesi, että toinen tie oli tukittu kivillä ja sorakasalla ja toiselle tielle oli jätetty traktorikaivuri siten, että ajo estyi. Merkintöjen mukaan asiassa oli kuultu A:n tekijäksi ilmoittamaa henkilöä, joka oli ilmoittanut, että tieoikeus oli ratkaistu korkeimman oikeuden päätöksellä ja että hän oli saanut ohjeet menettelylleen. Toimenpiteeksi oli lomakkeelle merkitty "tehtävä hoidettu paikalla" ja "todettu asiantila".

Poliisilain 21 §:n 2 momentin mukaan poliisimiehellä on oikeus siirtää kulkuneuvo tai määrätä se siirrettäväksi, jos se on tarpeen kulkuneuvon käyttöön liittyvän valvonnan suorittamiseksi, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi taikka rikoksen estämiseksi.

Tapahtumapaikalla 27.10.2000 kello 19.00 jälkeen käyneeltä vanhemmalta konstaapelilta --- puhelimitse saadun tiedon mukaan paikalla oli ollut vain tien tukkinut henkilö, joka oli todennut, että A:lla oli muukin kulkutie mökilleen, mikä voitiin vanhemman konstaapelin muistaman mukaan todeta siinä määrin kuin valaistusolosuhteet sen sallivat. Vanhempi konstaapeli kertoi edelleen, että A:ta oli yritetty tavoittaa huvilalta siinä kuitenkaan onnistumatta. Toinen vanhempi konstaapeli --- on kertonut asiasta samansuuntaisesti.

A toteaa kantelussaan, että esimerkiksi hälytysajoneuvojen pääsy talolle oli mahdollista, vaikkakaan ei hänen mielestään kohtuullisessa ajassa.

Kantelukirjoituksen ja asiassa saadun selvityksen perusteella katson, että minulla ei ole aihetta epäillä, että poliisimiehet olisivat asiassa laiminlyöneet velvollisuuksiaan tai menetelleet muuten lainvastaisesti.

3.3

Toimenpiteet

Saatan edellä kohdassa 3.1.3 esittämäni käsityksen esitutkinnan keskeyttämismenettelystä rikoskomisario B:n tietoon lähettämällä hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.